

Konstytucyjne podstawy ochrony praw człowieka

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3599

Konstytucyjne podstawy ochrony praw człowieka

pod redakcją
Radosława Kopera

Redaktor serii: Prawo
Andrzej Matan

Recenzent
Andrzej Bisztyga

Spis treści

Słowo wstępne (<i>Radosław Koper</i>)	9
Społeczne i aksjologiczne podstawy ochrony praw człowieka	
Konrad Kobyliński	
Czy prawa człowieka są/powinny być uniwersalne?	13
Konstytucyjne gwarancje ochrony praw człowieka	
Krzysztof Bochnia	
Prawo do sądu	25
Izabela Kuc	
Prawo petycji do organów władzy publicznej oraz organizacji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu admi- nistracji publicznej	33
Małgorzata Mędrała	
Przepisy o ochronie sądowej w świetle prawa konstytucyjnego	51
Sławomir Piekarczyk	
Konstytucyjne podstawy ochrony wolności do dokonania czynności notarialnej	67
Katarzyna Todos	
Konstytucyjna pozycja Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji a Rada Mediów Narodowych	81

Konstytucyjna ochrona praw wybranych grup społecznych

Michalina Drózd-Żyła, Ksenia Pilarz	
Ochrona praw dziecka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	97
Aleksandra Kacała	
Prawa internautów w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	109

Konstytucyjne podstawy prawa cywilnego

Tomasz Gruchała	
Kryteria uzasadniające konstytucyjną dopuszczalność ograniczenia zasady ochrony prawa własności	123
Małgorzata Jadwiszczok	
Swoboda wypowiedzi a prawo wyłączne ze znaków towarowych	135
Michał Kotalczyk	
Wolność religii a moralność. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego o uboju rytualnym w świetle ekonomicznej analizy prawa	145
Karina Kunc-Urbańczyk	
Sprostowanie orzeczenia jako jedyny przysługujący powodowi środek modyfikacji nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym	157
Maciej Przysucha	
Odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa za niezgodne z prawem zaniechania w procedurze wyboru dyrektora szkoły	169
Magdalena Wrońska	
Obligatoryjne postępowanie ugodowe w ustawie Prawo geologiczne i górnicze a prawo do sądu	185
Agnieszka Wróbel	
Zasiedzenie służebności przesyłu a konstytucyjne podstawy ochrony prawa własności	197

Konstytucyjne podstawy prawa gospodarczego i finansowego

Kinga Karaś	
Ingerencja państwa w wolność działalności gospodarczej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej na przykładzie koncesji	211
Łukasz Samojłowicz	
<i>Nullum tributum sine lege</i> – konstytucyjna ochrona praw podatnika na przykładzie opodatkowania spółki komandytowo-akcyjnej	221

Konstytucyjne podstawy prawa karnego

Sandra Gawron	
Tryb ścigania przestępstwa zgwałcenia a ochrona prawa do prywatności	235
Michał Prusek	
Prawo do rzetelnego procesu a dopuszczalność dowodu uzyskanego z narusze- niem prawa w postępowaniu karnym	249
Mateusz Świercz	
Realizacja założeń zawartych w art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczy- pospolitej Polskiej w postępowaniu w stosunku do nieobecnych na gruncie Kodeksu karnego skarbowego	261
Katarzyna Wałachowska	
Bazy danych DNA a konstytucyjna ochrona prawa człowieka	273
Adrian Wylęzek	
Klauzula generalna – stan wyższej konieczności	285
Literatura	299

Słowo wstępne

Stopień poszanowania praw człowieka niezmiennie stanowi istotne kryterium oceny zakresu ugruntowania struktur demokratycznych. Nie można bowiem zaprzeczyć, że w demokratycznym państwie prawnym ochrona praw człowieka leży także w interesie społecznym. Przestrzeganie wolności i praw człowieka stanowi więc obowiązek władz publicznych oraz jest uznawane za istotny i konieczny warunek sprawiedliwego funkcjonowania współczesnego ładu państwowego.

Podstawowa rola w tym zakresie przypada Konstytucji oraz konstytucyjnym prawom i wolnościom jednostki. Normy zawarte w Konstytucji — jako akcie normatywnym o najwyższej mocy prawnej i największej sile oddziaływania, obejmującym cały porządek prawny — stanowią zasadnicze kryterium oceny z punktu widzenia zgodności z nimi norm ustawowych oraz w aspekcie wyznaczenia zakresu dozwolonych działań ustawodawcy i organów stosujących prawo, wkraczających w sferę określonego uprawnienia jednostki. W rezultacie pierwszorzędne znaczenie uzyskują konstytucyjne reguły dopuszczalności ograniczeń praw człowieka. W tym względzie nie do przecenienia jest rola Trybunału Konstytucyjnego, wspierana orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Ważnym czynnikiem, mogącym przyczynić się do wzmocnienia ochrony praw i wolności, może być także bezpośrednie stosowanie przepisów Konstytucji. Można w ten sposób nie tylko wyznaczyć kierunek działalności ustawodawcy, ale też kierunek interpretacji poszczególnych norm ustawowych, a co za tym idzie — zagwarantować jedność porządku prawnego.

Wypada zatem mieć nadzieję, że poziom respektowania konstytucyjnych praw i wolności będzie sukcesywnie wzrastać, a tym samym zmniejszy się liczba przypadków wadliwego działania organów władzy publicznej.

Radosław Koper

Redaktor: Barbara Todos-Burny
Projektant okładki: Magdalena Starzyk
Redaktor techniczny: Barbara Arenhövel
Łamanie: Alicja Załęcka

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3214-7
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3215-4
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 19,5. Ark. wyd. 22,0. Papier
offset. kl. III, 90 g Cena 22 zł (+ VAT)

Druk i oprawa:
„TOTEM.COM.PL Sp z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław